

Finansinis raštingumas: iniciatyvų apžvalga



Turinys

01 Tikslas

02 Skaitmeninis finansinis raštingumas

03 Ugdymas per žaidimus

04 Bendraamžių mokymas

05 Darbdavių įtraukimas

06 Edukacinė medžiaga

07 Išvalgos

01 Tikslas

Šio dokumento tikslas – apžvelgti Lietuvoje ir užsienio šalyse įgyvendinamas iniciatyvas, pasižyminčias išskirtiniu požiūriu į finansinio raštingumo gerinimą arba laikytinas gera praktika. Remiantis šia apžvalga, bus ieškoma tokių iniciatyvų ir gerųjų praktikų taikymo arba tolesnio plėtojimo Lietuvoje būdų.

Skaitmeninis finansinis
raštingumas

Portugalija: Skaitmeninio finansinio raštingumo strategija

Portugalija – viena iš nedaugelio šalių, skiriančių dėmesio skaitmeniniam finansiniam raštingumui. Besivystant technologijoms, šios kompetencijos ugdymas tampa vis svarbesnis.

Portugalijos skaitmeninio finansinio raštingumo strategija nustato ilgalaikę viziją ir tikslus, o juos įgyvendina Portugalijos bankas ir kitos skaitmeniniu finansiniu raštingumu suinteresuotos grupės.

Tikslai

01

Atpažinti skaitmeninio finansinio raštingumo svarbą ir užtikrinti kokybiško skaitmeninio finansinio raštingumo švietimo prieinamumą.

02

Užtikrinti, kad skaitmeninėmis finansinėmis paslaugomis būtų naudojamosi remiantis adekvačiomis žiniomis ir informacija.

03

Skatinti saugų skaitmeninių finansinių paslaugų naudojimą.

04

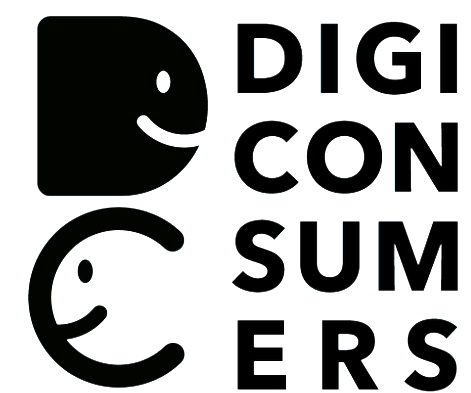
Pagerinti skaitmeniniam finansiniam raštingumui skirtų iniciatyvų efektyvumą, remiantis kitų šalių patirtimi.

Suomija: „Digiconsumers“ projektas

Tai tiriamasis projektas, kurio metu, remiantis tiksliais moksliniais metodais, ypač daug dėmesio skiriama ilgalaikiam duomenų rinkimui ir įžvalgoms.

Projekto tikslas – sukurti naujus įrankius ir mokymosi metodus, kurie leistų pagerinti jaunų žmonių finansinius įgūdžius skaitmeninėje erdvėje.

Tarpdisciplininis konsorciumas, bendradarbiaudamas su visuomeninėmis, komercinėmis ir politinėmis institucijomis, naudosis psichologijos, sociologijos, ugdymo, ekonomikos, kognityvinio mokslo ir informacinių technologijų teorijomis ir metodologijomis.



Kertiniai projekto nagrinėjami klausimai

01

Kaip skaitmeninės technologijos keičia jaunų žmonių vartojimo kultūrą ir finansinę elgseną?

02

Kokių ugdymo įrankių reikia ugdymo įstaigoms, tėvams, politikos formuotojams, norint pagerinti jaunų žmonių finansinius ir skaitmeninius įgūdžius ir vartojimo kompetencijas?

03

Kaip užtikrinti etišką jaunimui skirtą skaitmeninę rinkodarą ir internetines paslaugas, siekiant sukurti socialiai, etiškai ir ekonomiškai tvarią vartotojų visuomenę?

Danija: „Sikker Digital“ finansinio raštingumo svetainė

Danijos skaitmeninimo agentūra ir verslo institucija sukūrė informaciniam, skaitmeniniam finansiniam raštingumui gerinti skirtą interneto svetainę Sikker Digital.

Šioje svetainėje gyventojai, įmonės, valdžios institucijos gali rasti informacijos, patarimų ir konkrečių priemonių saugiam kasdieniam skaitmeniniam gyvenimui. Įrankis sukurtas siekiant didinti informuotumą apie kibernetines grėsmes ir nuolat gerinti supratimą apie tai, kaip, išmokus saugaus elgesio skaitmeninėje erdvėje, su jomis kovoti.



Malta: Internetinės bankininkystės supratimo didinimo kampanija

Tikslas: informuoti apie internetinės bankininkystės naudą ir pasidalinti patarimais, kaip saugiai naudotis banko paslaugomis skaitmeninėje erdvėje.

Skaidos kanalai: kampanija vyko per tinklapius ir socialinę mediją, taip pat televiziją, radiją ir laikraščius. Edukaciniai filmukai ir plakatai buvo išdalinti bankų padaliniams.

Tikslinės grupės:

- vyresni nei 55 metų asmenys;
- pensinio amžiaus asmenys (65+);
- jaunimas (pagrindinis dėmesys pirmosios sąskaitos atidarymui).

Kampanija pasiekė apie 370 000 asmenų, neskaičiuojant tų, kurie informaciją gavo per televiziją ir radiją.

Portugalija: Skaitmeninio finansinio raštingumo kampanija #toptip.

Vidurinių mokyklų moksleiviams skirtos kampanijos tikslas – didinti moksleivių supratimą apie saugų elgesį naudojantis internetine bankininkyste ir skaitmeniniais finansiniais produktais.

Kampanija rėmėsi 5 pagrindiniais patarimais:

- Nepaversk interneto aukštos rizikos lošimu.
- Tavo telefonas apie tave daug pasako.
- Pagalvok, prieš rašydamas ar pasidalindamas.
- Neapsigauk.
- Nepasiduok sukčiams.

Išleistų informacinių leidinių skaičius

19 000

Leidiniais pasiektų mokyklų skaičius

700

Mokymais pasiektų moksleivių skaičius

7 000

„Žaidybinimas“:
ugdymas per žaidimus

„**Žaidybinimas**“ (angl. *gamification*) – paslaugų ar veiklų pavertimas žaidimu, siekiant padidinti žmonių įsitraukimą ar motyvaciją.

Įrodyta, kad stalo, vaidmenų, 2D ir 3D žaidimai yra efektyvus būdas tobulinti finansinius įgūdžius ir kartu smagiai leisti laiką. Žaidimai gali padėti žaidėjams geriau suprasti abstrakčias sąvokas ir temas.

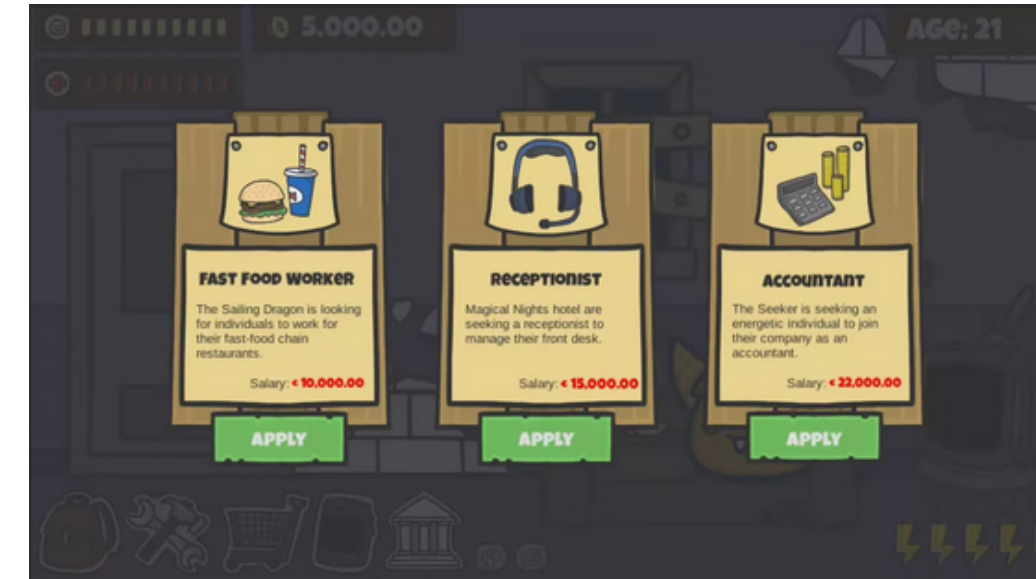
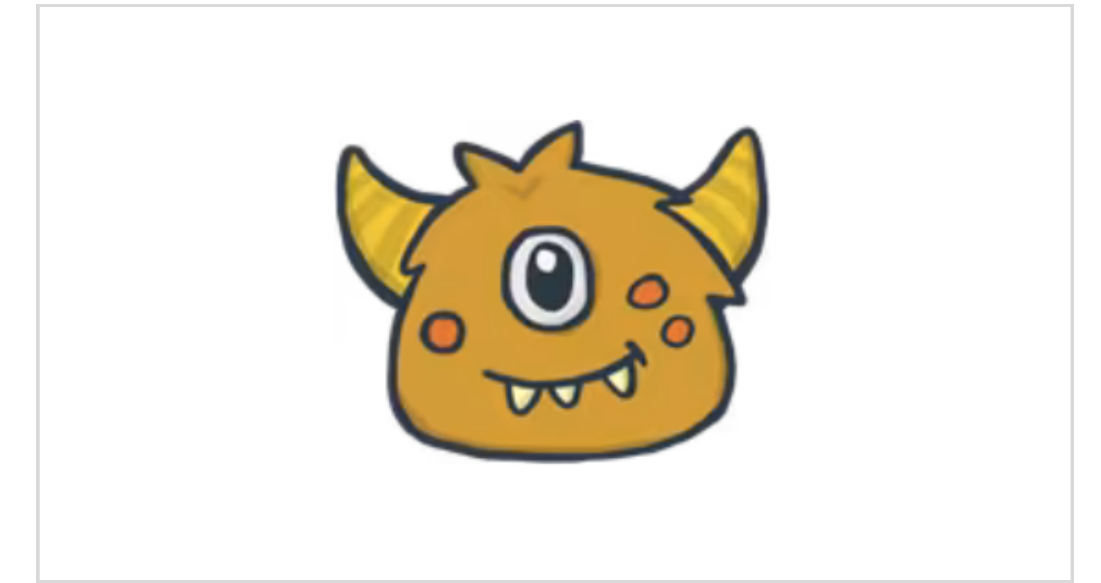
Žaidėjai gali pamėginti pritaikyti teorines žinias praktikoje. Žaidžiant su kitais žmonėmis, mokymasis vyksta nepastebimai, tiesiog bendraujant su kitais žaidėjais.

Finansiniai žaidimai turėtų padėti geriau suprasti specifines arba paprastas temas.

Malta: Money Monsters

liet. „Pinigų pabaisos“

Tai vienas iš Socialinės politikos ir vaiko teisių apsaugos ministerijos prižiūrimo finansinės informacijos svetainės „Gemma“ įrankių. Šis interaktyvus edukacinis žaidimas skirtas pradinių klasių mokiniams, o jo tikslas – padėti draugiškam pabaisiukui Nugget nuo 18 iki 65 metų, kai šis sulauks pensinio amžiaus. Žaidimas padeda vaikams suprasti, kaip priimti tinkamus sprendimus, valdyti savo pinigus, kokią įtaką finansai daro sveikatai ir laimei. Jį galima žaisti internete arba parsisiųsti kaip aplikaciją.



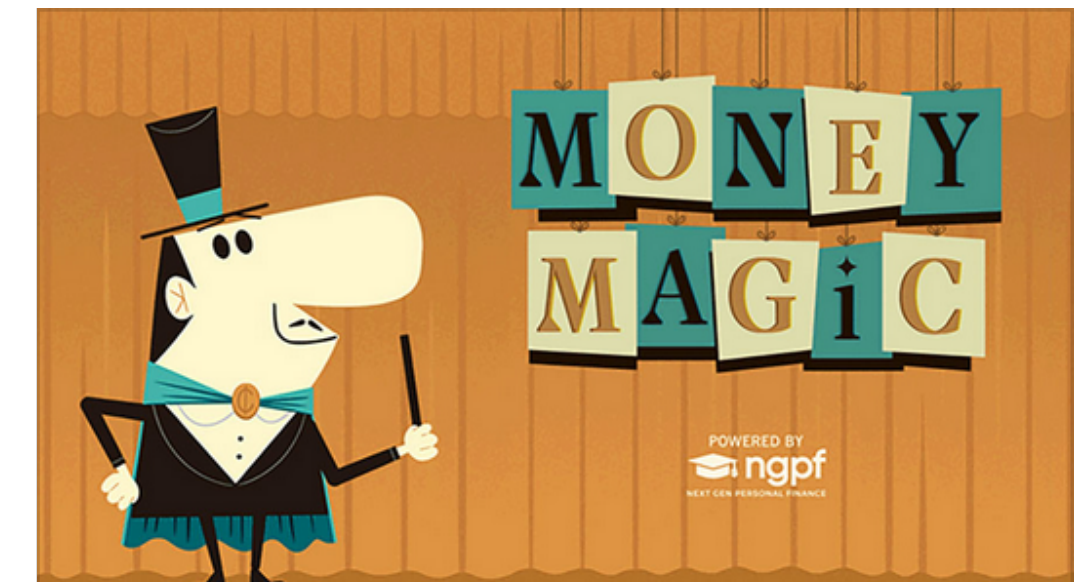
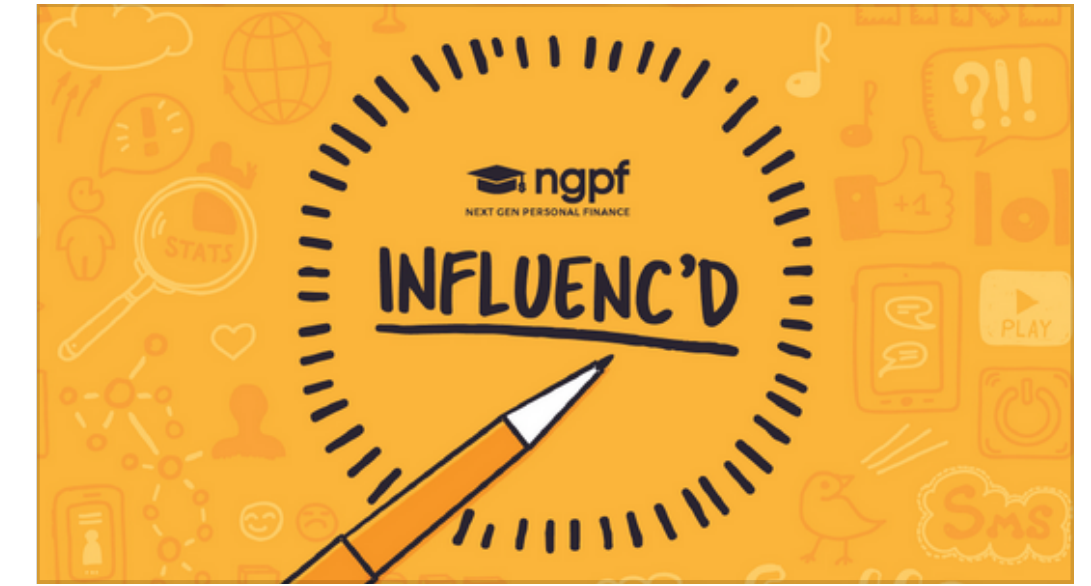
JAV: Arcade Games of Next Generation Personal Finance

liet. „Naujos kartos asmeninių finansų arkadiniai žaidimai“

Tinklapyje *Arcade Games of Next Generation Personal Finance* galima rasti itin daug gerų, su finansiniu švietimu susijusių žaidimų moksleiviams. Šie žaidimai sukurti JAV rinkai, tačiau jų inovatyvus dizainas ir bendrieji principai gali būti plačiai pritaikomi ir kitose šalyse.

Tinklapyje galima rasti žaidimų, susijusių su:

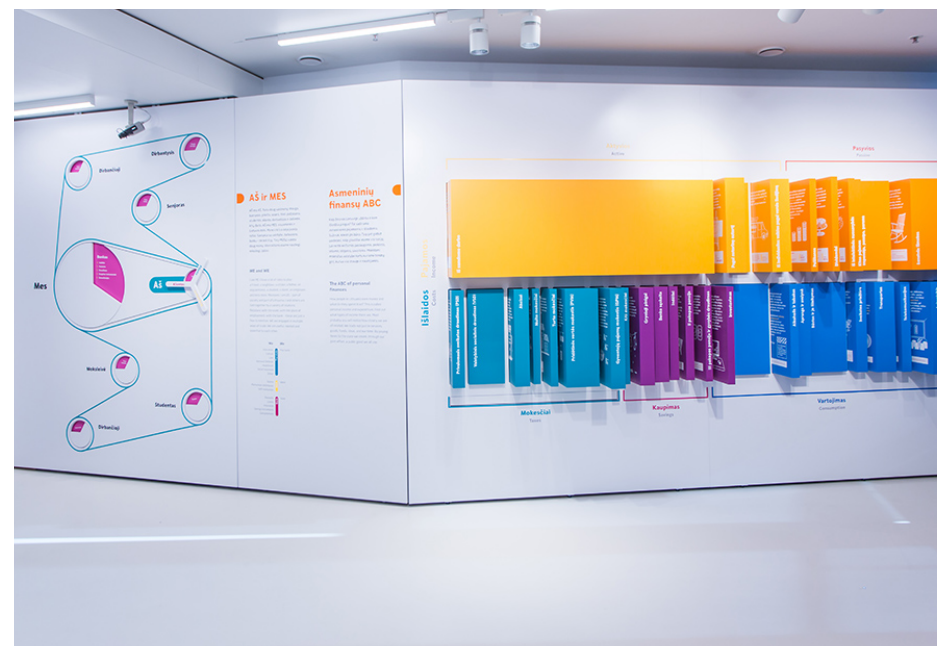
- kripto valiutomis;
- nuomonės formuotojo darbu;
- biudžeto planavimu;
- skolomis, kai žaidėjui reikia įsikūnyti į lupikautojo vaidmenį;
- investavimu ir kitomis temomis.



Ineraktyvūs žaidimai

„**Swedbank**“ **Finansų laboratorija** – „unikali erdvė, padedanti išmaniai ir įdomiai susipažinti su pagrindinėmis ekonomikos ir asmeninių finansų valdymo temomis, suprasti, kaip planuojamas biudžetas, kodėl svarbu taupyti, ar kas yra atsakingas skolinimasis. Visa tai pateikiama pasitelkiant išmaniąsias technologijas bei žaidžiant interaktyvius žaidimus.“

Pasak „Swedbank“ Finansų instituto vadovės Jūratės Cvilikienės, per 2022–2023 mokslo metus laboratorijoje apsilankė 12 tūkst. moksleivių ir įvyko 530 edukacijų.



Stalo žaidimai

Tikriausiai plačiausiai žinomas finansinis žaidimas yra „**Monopolis**“. Žaidimo tikslas – pirkti ir parduoti nekilnojamąjį turtą. Tačiau finansiniu raštingumu suinteresuotos grupės nuolat kuria naujus žaidimus.

Lietuvos bankas 2023 m. balandžio mėnesį paskelbė stalo žaidimo **sukčiavimo prevencijos tema** viešąjį pirkimą.

Suomijos Garantinio fondo ir diakonijos taikomųjų mokslų universiteto studentai sukūrė stalo žaidimą „**Ar užtenka pinigų?**“. Tai supratimą apie kasdienes išlaidas, jų paskirstymą ir komunalinių mokesčių mokėjimą laiku didinantis žaidimas. Jis laisvai prieinamas – taisyklės, žaidimo lentą ir korteles galima parsisiųsti ir atsispausdinti.



Šaltiniai:
2023 metų balandžio-birželio mėn. pokalbių ir susirašinėjimų su Jūrate Cvilikiene metu surinkta informacija

Finansinio gyvenimo žaidimas

Liuksemburgo technologijos mokyklos studentai sukūrė jaunimui skirtą **finansinio gyvenimo žaidimą**. Kaip pokalbių botas (angl. *chatbot*) veikiantis dinamiškas edukacinis žaidimas smagiai simuliuoja suaugusiųjų finansinius iššūkius, su kuriais jiems tenka susidurti realiame gyvenime.

Žaidimo metu žaidėjai turi susirasti darbą, valdyti savo biudžetą, priimti įvairius finansinius sprendimus ir tvarkytis su jų pasekmėmis. Taip pat žaidėjai informuojami apie tai, kaip jiems sekasi planuoti savo biudžetą, kokį turi kreditą. Jeigu tvarkytis su savo finansais ir įsipareigojimais sekasi gerai, galima pasiekti kitą lygį ir atverti daugiau žaidimo funkcijų.

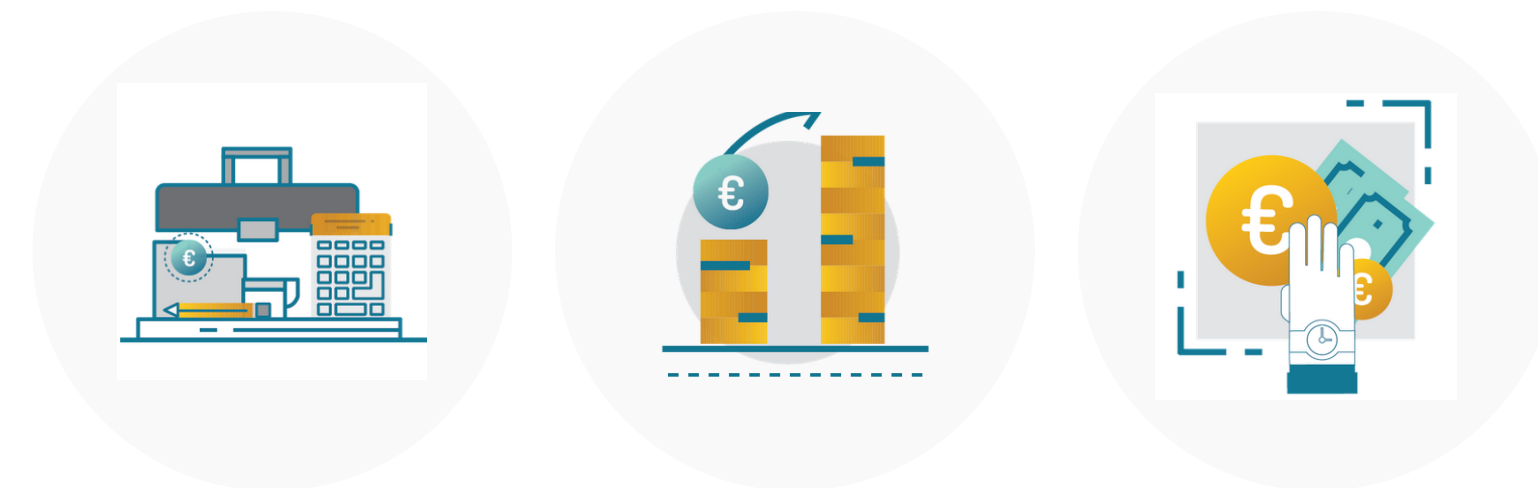


Euroinvesticinis žaidimas

Šį programos „Erasmus+“ lėšomis iš dalies finansuojamą žaidimą suaugusiesiems, kurių finansinis raštingumas žemas, sukūrė įvairių Europos šalių partneriai. Žaidimas susideda iš 15-os mažų žaidimų, susijusių su finansų valdymu. Pagrindinės žaidimų temos apima:

- finansų planavimą ir valdymą
- pinigus ir mokėjimus
- riziką ir kreditus

Žaidėjai gali pagerinti finansinį raštingumą tobulindami pajamų ir išlaidų planavimą, taupymo ir skolinimosi įgūdžius, apmąstydami finansinių sprendimų pasekmes.



Bendraamžių mokymas

Bendraamžių mokymas (*angl. peer education arba peer to peer education*) - tai toks mokymas, kai ir mokytojus, ir mokinius sieja tam tikri bendri požymiai ir tai sukuria artimumo jausmą. Tai gali būti ir amžius, ir tam tikra patirtis (pvz., darbas padavėju). Bendraamžių mokymas dažniausiai būna interaktyvus ir skatina didesnį įsitraukimą.

SEB ambasadorių programa moksleiviams.

Programos idėja 2021 m. gimė Estijoje. Nuo 2022 m. ši programa vykdoma Lietuvoje ir Latvijoje. Su moksleiviais kalbama finansinio raštingumo, investavimo, antreprenerystės ir sukčiavimo temomis.

Programa pagrįsta moksleivių tapimo finansinio raštingumo ambasadoriais savo bendraamžių grupėje idėja. Būdami savo mokyklų finansinio raštingumo lyderiais, jie dalinasi žiniomis su klasės ir mokyklos draugais, patys skaito paskaitas. Kiekvienas ambasadorius turi mentorių, kuris padeda jiems tobulėti ir atsako į klausimus.

Mokiniai labai patiko tiek turinys, tiek klasės draugų pasakojimas. Pačių ambasadorių teigimu, be finansinių žinių, ši programa patobulino itin svarbų – viešo kalbėjimo įgūdį. Programa ir toliau vyks 2023 m. rudenį – 2024 m. pavasarį.

	Baltijos šalys	Lietuva
Ambasadorių skaičius	98	50
Pravesta pamokų	523	275
Pasiekta moksleivių	12 500	6 500

Šaltiniai:

SEB bankas

2023 balandį - birželį susitikimų ir susirašinėjimų su
Sigita Strockyte - Varne surinkta informacija

„Swedbank“ įkurta Facebook grupė „Pinigai ir reikalai“.

Neformali grupės aplinka suteikia progą užduoti svarbius su finansais susijusius klausimus, dalintis patirtimi, žiniomis ir informacija su kitais nariais. 2023 m. birželį ši grupė vienijo daugiau kaip 50 000 narių.

Grupės populiarumas rodo, kad žmonėms ne tik svarbi kitų panašioje situacijoje esančių žmonių patirtis, bet ir tai, kad trūksta tam tikrų bazinių žinių ir yra praktinės informacijos poreikis.

Darbdavių įtraukimas

Suaugusieji – itin sunkiai pasiekiamą tikslinę grupę, tačiau didžiąją jų dalį vienija – darbas. Darbdaviai gali padėti skatinti savo darbuotojų tobulėjimą, mokymąsi ir turėtų būti suinteresuoti jų finansine gerove. Toliau aptariamos įvairios iniciatyvos, kurių metu finansiniam raštingumui gerinti skirtos veiklos, padedant darbdaviams, pasiekia dirbančius suaugusiuosius.

Italijos pilotinės iniciatyvos

Viena iš Italijos banko organizuotų bandomųjų iniciatyvų vyko **Lodi ligoninėje**. Šios iniciatyvos tikslas – mažinti lyčių atskirtį finansinių žinių srityje, suteikiant ligoninėje dirbančioms moterims mokymus, kurie padėtų joms įgyti žinių ir įgūdžių bei pasitikėjimo savimi.

Lodi ligoninė pasirinkta neatsitiktinai – ji buvo viena pirmųjų COVID-19 pandemijos 2020 m. itin stipriai paveiktų ligoninių.

Daugiau kaip 100 ligoninėje dirbančių moterų dalyvavo šiuose mokymuose.

Mokymo kursų temos:

01

Biudžeto planavimo

02

Elektroninių mokėjimų

03

Skaitmeninio saugumo

03

Skolų

Portugalija: Savivaldybių darbuotojų finansinio raštingumo mokymai

Portugalijos nacionalinė finansų priežiūros taryba 2017 m. pradėjo savivaldybių darbuotojų finansinio raštingumo mokymus, taip tikėdamasi pasiekti ir savivaldybių paslaugomis besinaudojančius asmenis, kuriuos būtų sunku pasiekti kitaip.

Pagrindinės mokymų temos:

- Namų ūkio biudžeto planavimas, mokėjimai
- Taupymas ir investavimas
- Paskolos ir draudimas
- Sukčiavimas

Programa įgyvendinta trimis etapais:

01

Finansų patarėjai apmokė savivaldybių darbuotojus

02

Savivaldybės pradėjo rengti finansinio švietimo iniciatyvas ir informacines kampanijas

03

Finansų patarėjų parengtos mokymų medžiagos sklaida

Portugalija: Darbo, solidarumo ir socialinės apsaugos ministerijos (DSSAM) darbuotojų finansinio raštingumo gerinimas

Darbingo amžiaus žmonės labiausiai linkę skolintis, ieškoti draudimo ir investuoti pensijai. Dažnai DSSAM darbuotojai turi tiesioginį kontaktą su pažeidžiamais asmenimis ir gali padėti puoselėti jų finansinį raštingumą. Pagrindinis programos tikslas – stiprinti DSSAM ir jai priklausančių įstaigų darbuotojų finansinio raštingumo kompetencijas. Ši programa remiasi „Todos Contam“ elektronine mokymosi sistema ir yra organizuojama nuotoliu.

Kertinės programos temos:

- Namų ūkio biudžeto planavimas, mokėjimai
- Taupymas ir investavimas
- Paskolos ir draudimas
- Sukčiavimas

Italija: Centrinio banko mokymai Italijos telekomunikacijų bendrovės darbuotojams

2018 m. vykusių mokymų metu vyko trys virtualios pamokos, kuriose dalyvavo po 40 žmonių. Visos šios pamokos buvo įrašytos ir medžiaga pasidalinta su visais TIM darbuotojais - iš viso apie 45 000 darbuotojų turėjo prieigą prie mokomosios medžiagos.

Kertinės pamokų temos:

- Pinigai, mokėjimų paslaugos ir inovacijos mokėjimų sistemoje
- Paskolos ir vartotojų apsauga
- Taupymas ir investavimas

Lietuva: projektas „Išmintingas asmeninių finansų valdymas“

Bendras Lietuvos banko ir Lietuvos oro uostų projektas, paskelbtas 2023 m. gegužę. Oro uostų darbuotojai kartą per mėnesį kviečiami prisijungti prie finansiniam raštingumui didinti skirtų paskaitų. Projekto metu numatytas 7 paskaitų ciklas.

Paskaitos skaitomos įvairiomis su asmeninių finansų valdymu susijusiomis temomis:

- Asmeninio biudžeto taisyklės, pajamų ir išlaidų valdymas, asmeninio biudžeto sudarymas
- Kaip apsisaugoti nuo įvairių sukčiavimo būdų
- Pensijų kaupimo galimybės
- Paskolos
- Draudimas
- Investavimas

LIETUVOS ORO UOSTŲ IR LIETUVOS BANKO PROJEKTAS

Išmintingas asmeninių finansų valdymas

Edukacine medžiaga

Airija: Centrinio banko edukaciniai filmukai

Airijos centrinio banko užsakymu sukurtuose filmukuose veikėjas Aleksas paprasta ir daugeliui suprantama kalba paaiškina daugybę esminių finansinių sąvokų ir su centrinio banko veikla susijusių procesų.

Nagrinėjamos įvairios su asmeninių finansų valdymu susijusios temos:

- Centrinio banko veikla
- Reguliavimas
- Centrinio banko finansavimas
- Centrinio banko vaidmuo Europoje



Lietuva: VMI „Būsimų mokesčių mokėtojų finansinio raštingumo didinimas“ projektas

Šio Valstybinės mokesčių inspekcijos projekto tikslas – didinti 8–25 metų amžiaus žmonių finansinį raštingumą ir mokestinį sąmoningumą. Projekto trukmė nuo 2023 iki 2026 m.

Numatoma parengti metodinę medžiagą apie mokesčių sistemą ir edukacines priemones. Ši medžiaga bus perduota Švietimo, mokslo ir sporto ministerijai integruoti į formalųjį ir neformalųjį bendrąjį ugdymą.

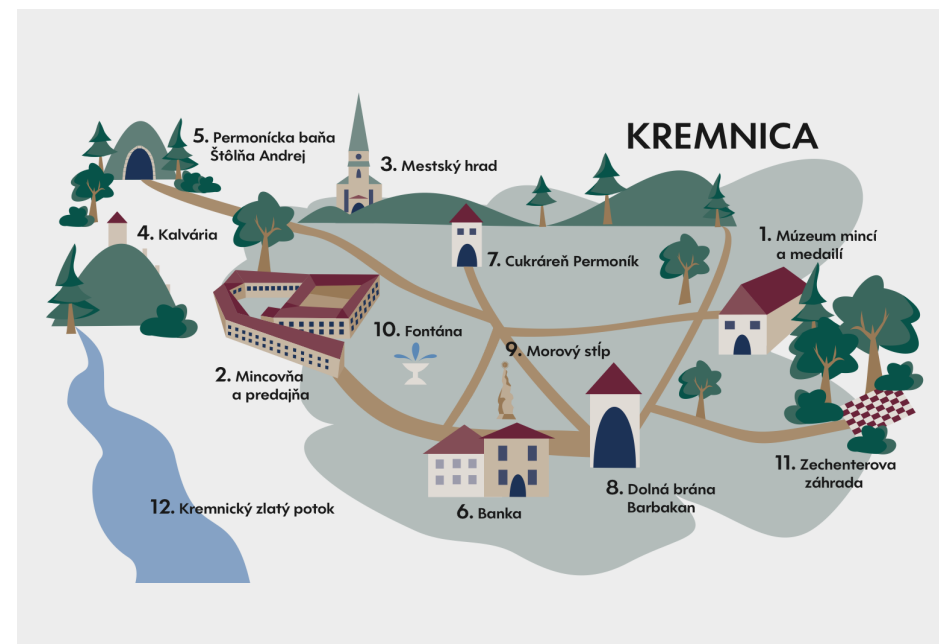
Taip pat planuojama parengti ir įgyvendinti informuotumo apie mokesčių sistemą ir finansinio raštingumo svarbą didinimo kampaniją bei turinio projektus, skirtus informuoti apie mokesčius, VMI teikiamas paslaugas, teisės aktų pakeitimus ir kontrolę.

Kaip teigia VMI projektų vadovas Šarūnas Gurklis, pagrindinis komunikacijos ir edukacijos įrankis bus animuoti „Youtube“ filmukai, skirti vaikams ir paaugliams.

Šaltiniai:
2023 metų gegužės mėn. „Teams“ susitikimas
su VMI projektų vadovu Šarūnu Gurkliu
[Central Bank of Ireland](#)
[VMI](#)

Slovakija: Centrinio banko animuotos pasakos

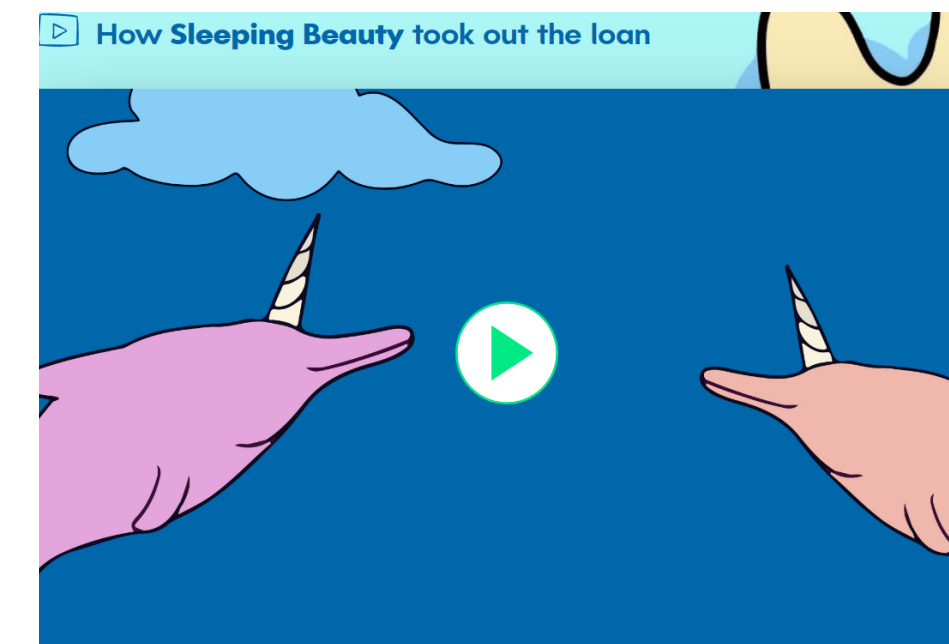
Slovakijos bankas 2021 m. išleido seriją animuotų pasakų, skirtų šeimų su vaikais finansiniam švietimui. Inicijatyva pavadinta **„Pasakojimai iš Kremnicos“**, nes Kremnica – su aukso kasyklomis susijęs miestelis. Finansinės temos aptariamos per šeimai skirtas interaktyvias veiklas, sekant miestelio veikėjus ir jų darbus. Pagrindinė pasakų tema – namų ūkio biudžeto valdymas.



Sekant „Pasakojimų iš Kremnicos“ iniciatyvos sėkme, sukurta aštuonių edukacinių vaizdo įrašų serija **„Permoničkos euro ir centų žemėje“**. Ją sukūrė vaikų muzikantai „BimBamKuku“. Edukaciniai filmukai skirti susipažinti su pinigais ir mokėjimais.



Vykdydamas iniciatyvą **„5 kartu“** bankas taip pat išleido animuotus filmukus su žinomais pasakų personažais, tokiais kaip Snieguolė ar Miegančioji Gražuolė. Filmukų paskirtis – gerinti finansinius įgūdžius, geriau planuoti biudžetą, vengti nereikalingo skolinimosi.



Slovakija: Pensinio amžiaus žmonių švietimas

2021 m. Slovakijos bankas išleido **pensinio amžiaus žmonėms skirtų vaizdo įrašų finansinėmis temomis seriją**, paremtą realiomis situacijomis. Šie 5 minučių trukmės vaizdo įrašai paskelbti Slovakijos banko tinklalapyje „**5 monetos**“, taip pat rodomi laidų, skirtų senjorams, metu.

Vaizdo įrašų temos:

- Banko sąskaitos
- Internetinė bankininkystė
- Kredito kortelės
- Pirkimas internetu
- Sukčiavimas
- Taupymas ir investavimas
- Draudimas

Vengrija: platforma „Finansinės navigacijos“

Vengrijos centrinio banko sukurtoje platformoje „**Finansinės navigacijos**“ informacija įvairiomis finansinėmis temomis pateikiama tinklalapyje, lankstinukuose, finansinių produktų palyginimo aplikacijoje ir vaizdo formatu. Sukurti mokomieji filmai ir 1 minutės epizodai skirti finansiniam sąmoningumui didinti.

Vaizdo įrašų temos:

- Paskolos ir greitieji kreditai
- Mokėjimai
- Indėliai ir taupymas
- Pensijų ir kiti fondai
- Žalieji finansai
- Investavimas
- Draudimas

05: Edukacinė medžiaga

Vaizdo įrašai

Vokietija: informacijos sklaidos priemonė „Pinigų tvarkymas“

Vokietijos centrinis bankas, bendradarbiaudamas su Mokslo, švietimo, kino ir vaizdo institutu, sukūrė naują informacijos sklaidos priemonę **„Pinigų tvarkymas“**. Šios priemonės tikslas – išmokyti moksleivius pagrindinių įgūdžių, reikalingų atsakingai elgtis su savo pinigais. Mokymo įstaigos gali nemokamai užsisakyti ar atsisiųsti mokomuosius filmukus DVD formatu ar pasiekti juos internetu.

Filmukų temos:

- Pinigų planavimas
- Pinigų investavimas
- Pinigų mokėjimas
- Pinigų skolinimasis

„Pinigų tvarkymas“ gavo keletą apdovanojimų, švietimo, informacijos ir žiniasklaidos draugija šią iniciatyvą apdovanojo *Comenius* ženklu. Ji taip pat buvo įtrauktas į vartotojų švietimui skirtos medžiagos saugyklą kaip įvertinta „labai gerai“.



Slovakija: „5 monetos“

Slovakijos banko sukurta interneto svetainė „**5 monetos**“ skatina visuomenės finansinį švietimą ir padeda lengviau valdyti asmeninius finansus. Šioje interneto svetainėje skelbiamos aktualiausios finansų pasaulio naujienos, rengiamos informacinės laidos, interviu, teikiami įspėjimai ir finansiniai patarimai. Svetainėje „5 monetos“ siekiama koordinuoti visuomenės ir privačias iniciatyvas ir taip gerinti gyventojų finansinį raštingumą.



Ispanija: Finansai visiems

Ispanijos bankas kartu su Nacionaline vertybinių popierių komisija sukūrė interneto svetainę „**Finansai visiems**“. Šios nuo 2008 m. veikiančios svetainės tikslas – skatinti efektyvų asmeninių finansų valdymą. Tai svarbiausia nacionalinė internetinė priemonė, kurioje skelbiama su finansiniu raštingumu susijusi informacija.

Čia pateikiama ne tik plačiajai auditorijai suprantama finansinį raštingumą puoselėjanti medžiaga, bet ir informacija apie visas pagal Ispanijos nacionalinį finansinio švietimo planą vykdomas veiklas ir iniciatyvas. Svetainėje yra ir mokyklų mokytojams sukurtų įrankių, skirtų darbui su moksleiviais palengvinti.

Ypač svarbus aspektas – informacijos prieinamumas ir supaprastinimas. Medžiaga pateikiama įvairiu formatu – vaizdo, tinklalaidžių ir kt.



Belgija: trilypė švietimo programa „Wikifin“

The logo for the main Wikifin website, featuring the text 'wikifin.be' in a blue and green sans-serif font.

Bendrojoje **„Wikifin“** svetainėje pateikiama nešališka, patikima ir praktiška informacija pinigų klausimais. Svetainėje taip pat galima dalyvauti viktorinose, rasti praktinių įrankių, tokių kaip taupymo simulatorius, taip pat įvairių naudingų patarimų, kaip valdyti savo finansus. Nuo sukūrimo svetainėje jau apsilankė daugiau kaip 13mln. lankytojų.

The logo for Wikifin School, featuring the text 'wikifin' in blue and green, followed by a green rounded rectangle containing the word 'School' in white.

Bendradarbiaudama su valdžios institucijomis, atsakingomis už švietimą, „Wikifin“ sukūrė atskirą interneto platformą **„Wikifin mokykla“**. Joje galima rasti daug nemokamos finansinio švietimo medžiagos, skirtos mokytojams ir moksleiviams (pvz., moksleivių biudžeto planavimo įrankis). Iki 2021 m. ši platforma padėjo pasiekti daugiau kaip 10 000 mokytojų.

The logo for Wikifin Lab, featuring the text 'wikifin' in blue and green, followed by a green rounded rectangle containing the word 'Lab' in white.

Kartu su mokytojais, pedagogais ir kitais mokslininkais, besispecializuojančiais elgesio ekonomikos ir žaidimų srityse, sukurta **„Wikifin“ laboratorija**. Tai skaitmeninis, interaktyvus finansinio švietimo centras, kuriame vidurinių mokyklų moksleiviai gali eksperimentuoti su skirtingomis kasdienio gyvenimo finansinėmis situacijomis.

Kroatija: radijo laida „Finansų ABC“

Kroatijos banko 2019 m. sukurtos radijo laidos **„Finansų ABC“** tikslas – pagerinti radijo klausytojų finansinį raštingumą. Kartą per savaitę banko atstovas kalbėdavo su finansiniu raštingumu susijusiomis temomis, pavyzdžiui, apie finansinius produktus ir paslaugas, asmeninių finansų valdymą ir kt.

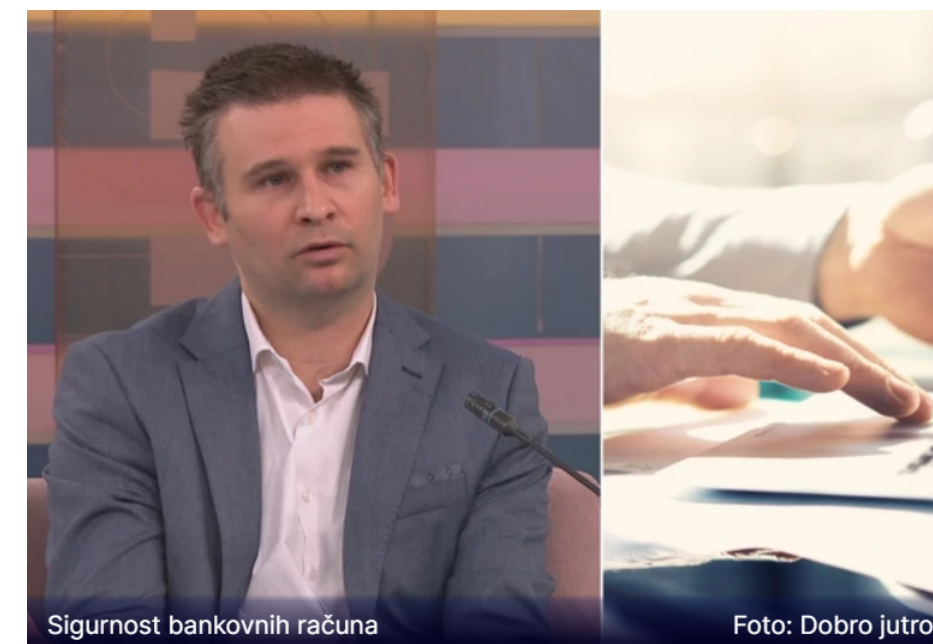
Tikslinė radijo klausytojų grupė – moterys, asmenys, kuriems 40 metų ir daugiau, turintieji reguliarias pajamas (dirbantys arba pensininkai). Laida sėkmingai pasiekė didelę grupę žmonių, nes būdavo transliuojama piko metu – 9.30 val. arba nuo 16.30 val. antrąjį sezoną.



Kroatija: Rubrika TV laidoje „Labas rytas Kroatija“

2021 m. Kroatijos bankas dalyvavo nacionalinio transliuotojo TV laidoje **„Labas rytas Kroatija“**. Kas antrą ketvirtadienį nuo 7.45 val. banko atstovas laidos finansinio raštingumo rubrikoje kalbėdavo apie svarbius su finansiniu raštingumu susijusius klausimus.

Laidos tikslas – paprasta ir lengvai suprantama kalba perteikti svarbiausią informaciją apie finansinius produktus ir paslaugas, taip pat informuoti vartotojus apie jų teises naudojantis bankų paslaugomis.



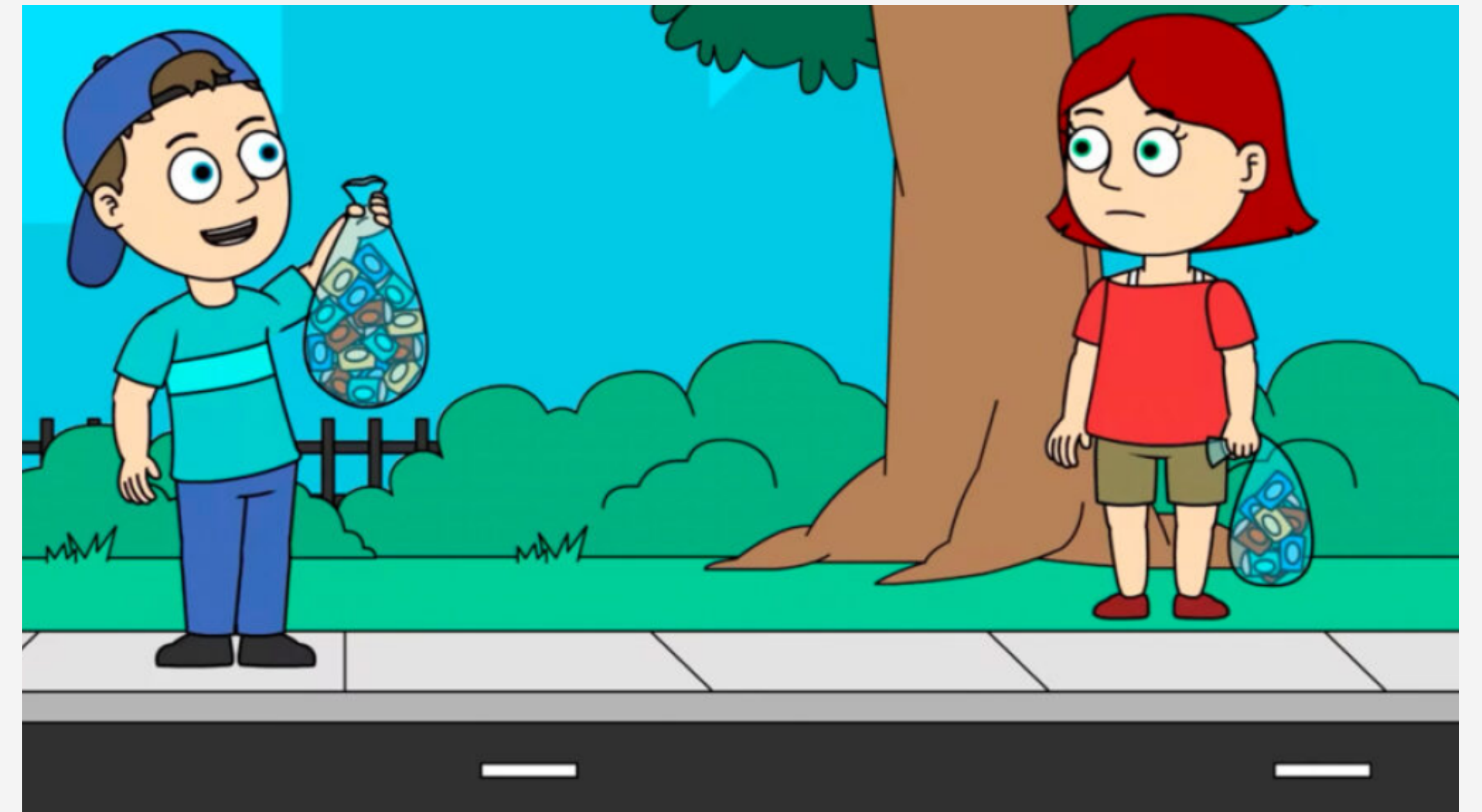
Suomija: finansinių įgūdžių mokymo platforma „Zaldo“

Tai viena didžiausių Suomijos platformų, kurioje galima rasti pačios įvairiausios finansinius įgūdžius lavinančios medžiagos. Didžioji jos dalis paremta istorijomis – trumpuose animaciniuose filmukuose galima sekti Fanni ir Jarkko nuotykius ir klausytis jų diskusijų apie pinigus. Filmukų tikslas – sudominti moksleivius ir išmokyti įvairių finansinių sąvokų.

Atsižvelgiant į moksleivių mėgstamus informacijos kanalus, mokomasis turinys pateikiamas ne tik teksto, bet ir kitais populiariais formatais – „YouTube“, „TikTok“ filmukų pavidalu, trumpais neformaliais testais ir kt.

Platformos medžiaga suteikia mokytojams galimybę rinktis jų moksleivių poreikius ir įgūdžius atitinkantį sudėtingumo lygį. Pavyzdžiui, moksleiviai gali neformaliai aptarti peržiūrėtus filmukus arba išmėginti sudėtingesnes struktūruotas užduotis.

Ši platforma veikia nuo 2012 m., ją nuolat remia įvairios organizacijos ir fondai. Naujausią 2023 m. medžiagą parengė Suomijos nevyriausybinės organizacijos *Junior Achievement* ir *Finance Finland*.



Lietuva: Junior Achievement

Lietuvos Junior Achievement (LJA) – aktyviausia finansinio raštingumo ugdymo programomis užsiimanti nevyriausybinė organizacija. Lietuvoje ji veikia jau 30 metų. Kaip rašoma LJA svetainėje, „Lietuvos Junior Achievement programos – įvairialypės, naudingos, patirtiniu ugdymu paremtos, išbandytos daugiau kaip 100 pasaulio valstybių edukacijos ekspertų, mokytojų. Visos kartu jos įtraukia įvairaus amžiaus moksleivius – nuo pradinių iki aukštesniųjų klasių, ir suteikia kiekvienam jų galimybę augti ir mokytis iš geriausių savo srities profesionalų, mentorių.“

Mokytojai paruošiami ir konsultuojami ilgametę patirtį turinčių mokytojų ekspertų. Mokymų metu jie supažindinami su atitinkamomis programomis, jų turiniu ir dėstymu.

Tačiau, kaip teigė LJA direktorė Andželika Rusteikienė, kol kas LJA turimi resursai nesuteikia galimybės pasiekti visų Lietuvos mokyklų ir reikia ieškoti būdų, kaip tokias sėkmingas programas pritaikyti visoje Lietuvoje. Kaip pavyzdį ji pateikė Albanijos Junior Achievement, kuri nuo 2018 m. pasiekė 100 proc. Albanijos mokyklinio ugdymo sistemos dalyvių.

Poveikis

Kasmet pasiekiamas mokinių	30 000
Pasiekta mokyklų	400+
Pasiekta savivaldybių	60
Paruoštų mokytojų	800
Įkurta mokomųjų bendrovių	800

Īžvalgos

07 Įžvalgos

01 Yra daugybė finansiniam raštingumui skirtų iniciatyvų, tačiau reta iš jų gali būti laikoma gera praktika dėl duomenų, vertinančių jų efektyvumą šalies kontekste, stokos.

02 Ilgalaikis duomenų rinkimas, analizė ir įžvalgos – ypač svarbūs kuriant, tobulinant finansinio raštingumo įrankius ir matuojant jų efektyvumą.

03 Nepaisant ypatingos skaitmeninio finansinio raštingumo svarbos, atsižvelgiant į didėjančią finansinių operacijų skaitmenizaciją, jos vystymui skirtos iniciatyvos vis dar gana retos.

04 Finansinių įgūdžių tobulinimą reikšmingai pagerina žaidybinimas. Tai didina motyvaciją ir gilesnį įsitraukimą į mokymosi procesą, suteikia greitą atsaką, skatina geresnį informacijos įsisavinimą.

05 Bendraamžių mokymas yra efektyvus įgūdžių tobulinimo metodas, nes gali būti plačiai pritaikomas esant skirtingoms situacijoms. Bendros savybės ir patirtys suartina žmones, leidžia atviriau priimti informaciją ir teikti atsaką, skatina abipusį tobulėjimą.

06 Nors suaugę žmonės ypač sudėtingai pasiekiami dėl savo interesų, gyvenimo būdo ir kitų savybių skirtumų, juos vienija vienas reikšmingas dalykas – darbas. Dėl to bendradarbiavimas su darbdaviais gali padidinti tikimybę pasiekti tam tikras žmonių grupes ir puoselėti jų finansinių įgūdžių raidą.

07 Finansinių įgūdžių raidos sėkmė priklauso ne tik nuo medžiagos ar jos formos, bet ir konteksto, kuriame žmonės ją gauna. Norint pasiekti tam tikrą tikslinę grupę, būtina įvertinti, koks informacijos šaltinis, kokios veiklos metu, kokioje vietoje, tarp kokių žmonių, koku paros metu ir pan. yra labiausiai tinkamas.

08 Bendradarbiavimas su mokytojais rengiant edukacinę medžiagą tiek moksleiviams, tiek pačių mokytojų kompetencijoms gerinti yra vienas iš veiksmingesnių būdų užtikrinti vaikų ir jaunimo finansinio raštingumo kompetencijų tobulinimą.

09 Centriniai bankai neretai tampa įvairių iniciatyvų iniciatoriais, prižiūrėtojais ar partneriais.

Susisiekite:



Simona Deduchova
simona.deduchova@kurk.lt
[Linkedin](#)

